Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

5-йил чиқиши. 17 ИЮНЬ 1970 й. ЧОРШАНБА № 141 (1209). БАҲОСИ 2 ТИЙИН

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

НУРАФШОН УФҚЛАР ЧОРЛАЙДИ

Кеча мактаб ўқувчиси бўлган, бугун эса қўлига етуклик аттестатини олган ўсмирлар учун июнь—ўй ва режалар ойи ҳисобланади. Улар мактаб билан хайрлашган кунларидан бошлабоқ «Ким бўлсам экан?», «Қандай иш билан шуғуллансам экан?» деган саволларни ҳал қилиш устида бош қотирадилар. Ёш йигит-қизларнинг бир қисми заводларга, бошқалари эса профессионал техника мактабларига борадилар, конструктор врач, инженер, педагог бўлиш учун олий ўқув юртларига имтиҳон топширадилар. Уларни мўъжизакор электронлар ва интеграллар, поёнсиз чўл-биёбонлар ўзига чорлайди.

Бугун мактабларда, хонадонларда, ҳовлиларда ёш йигит-қизларни келажак ҳақида қизғин суҳбатлашаётганликларини кўриш мумкин.

Ўн етти ёшли йигит ва қиз! Сен қаерга бормагин, қандай соҳада меҳнат қилмагин, ҳар бир нарсага кенг назар билан қарайдиган, ҳар қадамингни Ватан ва халқ манфаатини ўйлаб ташлайдиган ҳалол инсон бўлишинг керак.

Ҳозир кўпгина кишилар романтика ҳақида гапиришади. Станок олдида ишлашда қандай романтика бўлиши мумкин, дейишади. Лекин аслида романтикани кундалик ҳаётимизда ҳамма жойда топа олиш мумкин. Ҳақиқий романтика кишининг ўзи ўйлаган эзгу мақсадга эришишидан иборатдир. Бу мақсад жамият манфаатлари тақозо қилган олий мақсад бўлмоғи лозим.

Хайр, устозим! Ю. Бутусов фотоэтюди.

ТОШКЕНТ—ЖАҲОНГА

ЧЕТ ЭЛ БУЮРТМАЛАРИ БЎЙИЧА

БУГУН

РЕСПУБЛИКАМИЗ ПОЙТАХТИНИНГ БИР ҚАНЧА КОРХОНАЛАРИ ЧЕТ ЭЛ ФИРМАЛАРИНИНГ НАВБАТДАГИ БУЮРТМАСИНИ БАЖАРИБ БЎЛДИ.

«ТАШТЕКСТИЛЬМАШ» ЗАВОДИ коллективи эса поляк ва болгар тўқувчилари учун ўн учта ип ўровчи машиналар тайёрлади.

ЭЛЕКТРОТЕХНИКА ЗАВОДИ шу йилнинг иккинчи кварталида Марокашдаги электростанциялардан бирида ўрнатиладиган махсус электр қурилмалардан бир нечасини юборди.

● Тошкент—Доғистонга

ДОҒИСТОНДА ЧИННИ ЗАВОДИ

БУГУН

корхоналарни ишга тушириш ва жиҳозлаш бошқармасининг бир группа ишчи ва инженер-техник ходимлари Тошкентдан Махачкалага жўнаб кетди. Ўзбек мутахассислари қардош Доғистон пойтахтида қурилаётган янги чинни заводида жиҳозларни монтаж қилиб, ишлаш учун шай қилиб берадилар.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

САЛМОҚЛИ СЎМЛАР

БУГУН

устки трикотаж фабрикасида йил бошидан бери қилинган ишлар сарҳисоб қилинди. Йил бошидан бери уч миллион бир юз етмиш икки минг сўмлик маҳсулот реализация қилинганлиги коллективнинг ярим йиллик топшириқни шараф билан адо этганлигидан дарак бериб турибди.

Фабрика коллективи июнь ойининг охиригача планга қўшимча равишда яна ўн беш минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилди.

Корхона ишчи-хизматчилари меҳнатда эришган ютуқларини СССР Олий Советига ўтказиладиган сайловларга муносиб туҳфа деб билмоқдалар.

ТАСС АХБОРОТИ

«Союз-9» космик кемаси 15 июнь Москва вақти билан соат 13 гача Ер атрофини 220 марта айланиб чиқди. Шу вақтгача космонавтлар Андриян Николаев билан Виталий Севастьянов 327 соат мобайнида орбита бўйлаб учиб юрдилар.

Космонавтларнинг 14-иш куни 15 июнь эрталаб соат 3 да тамом бўлди. Белгиланган программага мувофиқ шу куни космонавтлар илмий-техникавий экспериментларни бажардилар, сиҳат-саломатликни медицина контролидан ўтказдилар ва кема орбитасини тўғрилаб олдилар.

Иш кунининг бошида Андриян Николаев билан Виталий Севастьянов нонушта қилиб, жисмоний машқларни бажарганларидан кейин планетамиз юзасини кузатдилар ва фотосуратга олдилар.

Африка қитъаси кузатиш учун ғоят қулай бўлди. Космонавтлар Нил дарёси водисини ва Асвон тўғонини жуда яхши кўрдилар ва фотосуратга олдилар.

Ер атрофини 208-марта айланиб чиқиш вақтида экипаж кема орбитасини тўғрилаб олди. Бошқарув системасини текшириб кўриш мақсадида кема двигатель установкасини ишга туширишдан аввал ҳам қўл режимида, ҳам автомат режимида мўлжал олдирилди.

Орбита тўғрилаб олинганидан кейин «Союз-9» кемаси орбитасининг параметрлари қуйидагича бўлди:

Ер юзасидан энг кўп узоқлашуви (апогейида)—231,4 километр;

Ер юзасидан энг кам узоқлашуви (перигейида) — 215,1 километр;

Айланиш даври 88,8 минут.

«Союз-9» космик кемасининг экипажи 14 кундан бери учиб юрибди. Узоқ давом этган вазнсизлик шароитида космонавтлар катта ҳажмда илмий, техникавий ва медицина экспериментларини бажардилар. Одатда космонавтларнинг ҳар бир иш куни сал кам 16 соат давом этди ва зўр бериб қилинган жадал ишлар билан ўтди.

Шу давр мобайнида экипажнинг сиҳат-саломатлиги мунтазам медицина контролидан ўтказиб турилди, бу контроль телевизион сеанслар, радио орқали қилинган суҳбатлар вақтида космонавтларни кузатиш, телеметрия ахбороти маълумотларини ва космонавтларнинг ўзлари берган маълумотларини ўз ичига олди.

Медицина контроли натижаларининг анализи ҳар иккала космонавт космосда узоқ вақт учун шароитларини яхши кечираётганликларидан далолат беради. Андриян Николаев билан Виталий Севастьяновнинг иш қобилияти лозим бўлган юксак даражада турибди, улар ўзларини яхши ҳис қилмоқдалар ва кайфиятлари жуда яхши.

«Союз-9» кемаси экипажининг навбатдаги 15-иш куни 15 июнда Москва вақти билан соат 10 дан 30 минут ўтганда бошланди. Радиоалоқа сеанси вақтида кема командири Андриян Николаев космонавтлар дам олганларидан кейин ўзларини яхши ҳис қилаётганликларини ва иш куни программасини бажаришга киришганликларини хабар қилди.

«Союз-9» космик кемасининг учиши давом этмоқда.

● Дўстлик иплари мустаҳкам

ҚАРДОШЛИК ЁРДАМИ

Ўтган йили Тошкентдаги «Средазтрансстрой» тресті Туркманистон ССР Чоржўй шаҳрида қурилиш ишларини олиб бориш учун иккита қурилиш-монтаж поезди ва прораб пункти ташкил қилган эди. Ҳозир бу поездда саккиз юз қирқта қурувчи ва монтажчи ишлаяпти. Шулардан икки юз олтмиш киши пойтахт қурилиш ташкилотлари вакилларидир. Қурувчиларимиз қўлни-қўлга бериб Амударё тошқинидан зарар кўрган шаҳарда янги уй-жой бинолари, тўққиз юз олтмиш тўрт ўқувчига мўлжалланган мактаб, иккита болалар боғчаси ва аэропорт биносини қуриб беришди. Ҳаммаси бўлиб беш миллион сўмлик иш қилинди.

БУГУН

трест коллективи Туркманистоннинг индустриал маркази — Чоржўйда йигирма тўрт квартирали янги бинони давлат қабул комиссиясига топширди. Бунёдкорлар яна эллик олти квартирали уйни пардоздан чиқармоқдалар.

ИШЛАБ ЧИҚАРИШГА БАҒИШЛАБ

БУГУН

Тошкентдаги авиация заводида экономика ва ишлаб чиқаришни ташкил этишга бағишлаб ўтказилган икки кунлик конференция ўз ишига якун ясади.

Корхона директори В. Сивец «Иқтисодий ишларни такомиллаштириш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш» деган мавзуда доклад қилди.

Кеча куннинг иккинчи ярмида конференция секциялар бўйича ўз ишини давом эттирди. Бу секцияларда планлаштиришни такомиллаштириш, электр энергияси ва ёнилғидан фойдаланишда тежамкорликка қатъий амал қилиш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва шунга ўхшаш бир қанча мавзуларда қилинган доклад ва ахборотлар эшитилди. Бу докладлар унинг қатнашчиларида катта қизиқиш уйғотди.

Конференцияда заводда ишлаб чиқариш ва бошқаришни янада такомиллаштиришга, ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган кенгайтирилган қарор қабул қилинди.

● ШАҲАР—ҚИШЛОҚҚА

ДЕҲҚОНЛАР ҒАМИДА

Дала меҳнаткашлари учун қизғин палла бошланди. Пахтакорларимиз «оқ олтин»дан мўл ҳосил олиш учун курашни ҳар қачонгидан ҳам авж олдириб юборди. Ғўза ораларига ишлов берилиб, зараркунандаларга қарши кураш қизитилмоқда. Бу ишда уларга «Ташхимсельмаш» заводида тайёрланаётган «ОТН—8—16» маркали чанглагич-пуркагич машиналар жуда қўл келаётир. Ана шуни яхши билган машинасозлар қишлоқ аҳлига кўплаб агрегатлар жўнатмоқдалар.

БУГУН

эса завод маҳсулотлари ортилган бир неча вагонлар Туркманистон, Тожикистон ССРга, Қорақалпоғистон АССР ва Хоразм областларига қараб йўл олди. Бу эшелонларда олтмишдан ортиқ чанглагич-пуркагич машиналари бор.

«Ташхимсельмаш» заводи коллективининг қишлоқ аҳолисига кўрсатаётган мадади жуда салмоқли бўляпти. Буни корхонага келаётган миннатдорчилик хатларидан ҳам билиш мумкин. Машинасозлар юбилей йилида янада кўпроқ маҳсулотлар ишлаб чиқариш учун курашиб социалистик мусобақани кун сайин қизитаётир. Улар 1970 йил ярим йиллик топшириғини муддатидан илгари адо этиш учун иш суръатини оширмоқдалар.

БЕШ ЙИЛЛИК МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

◆ ЮҚОРИДАГИ суратда Тошкент офсет босмахонасининг босма цехида ишловчи комсомол аъзоси Мавлуда Рисқибоева тасвирланган. Матбаачи қиз ўз топшириқларини доимо ортиғи билан адо этиб, коллектив ўртасида танилган.

М. Нуриддинов фотоси.

◆ ЎНГДАГИ суратда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси асосий кутубхонасининг 3-филиали акс эттирилган.

СУРАТДА: чапдан китобхон Рушана Иброҳимова ва кутубхоначи Лидия Амировалар китобларни саралашмоқда.

◆ ПАСТДАГИ сурат республика Геология министрлигига қарашли ремонт механика заводида олинган. Заводнинг илғор темирчиларидан (чапдан) В. Косимов билан Н. Нуъмонов кўп йиллардан буён ишлаб келмоқдалар. Бу пешқадамлар беш йиллик шахсий топшириқларини аллақачон бажариб, ҳозир келаси йил ҳисобига ишлашяпти.

А. Тўраев фотоси.

ПАЗАНДАЛАР КЎРИГИ

Кеча

мамлакатимиз пойтахти жонажон Москвадаги Халқ Хўжалиги Ютуқлари виставкасида официантлар, қандолатчилар, ошпазларнинг 3-Бутуниттифоқ конкурси бошланди. Улар орасида ўзбекистонлик йигит-қизлар ҳам бор.

Вакилларимиздан «Баҳор» ресторанининг официанти М. Соатов, аэропорт ресторанининг официанти З. Подгайнова, «Дружба» кафесининг ошпази К. Тўланбоевлар ўз меҳирлик, эпчиллик ва ҳушфеълликлари билан хўрандаларга манзур бўлган ёшлардир.

Улар конкурсда дастурхон ясатиб, меҳмон кутиш, миллий ва Европа таомлари пиширишда ким ўзар синовдан ўтишади.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

◆ Марказий сайлов комиссияси саккизинчи чақириқ СССР Олий Советига ўтказилган сайлов якунлари тўғрисида Иттифоқ Советига ва Миллатлар Советига сайлов ўтказувчи 1517 округ сайлов комиссиясининг ҳаммасидан узул-кесил маълумот олди.

◆ Совет Иттифоқи ҳукуматининг таклифига биноан бугун Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У. Тан Москвага келади.

◆ Ўзбекистонда уч ой давом этган сайлов компанияси тугади. Республика меҳнаткашлари 14 июнда барча совет кишилари билан биргаликда ўз намоёндаларини мамлакат давлат ҳокимиятининг олий органига сайлаш юзасидан Конституция берган ҳуқуқни амалга оширдилар.

◆ АҚШ Компартиясининг Миллий раиси Генри Уинстон бир ҳафта мобайнида Ўзбекистон ҳаёти билан танишди. АҚШ Компартиясининг раиси Генри Уинстон кеча Тошкент шаҳар партия активи ҳузурида нутқ сўзлади.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

«БУТУН СОВЕТ ХАЛҚИНИНГ БАЙРАМИ»

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ САЙЛОВИ ТЎҒРИСИДА ЧЕТ ЭЛ МАТБУОТИНИНГ ФИКРИ

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасининг матбуоти СССР Олий Советига ўтказилган сайловни кенг ёритмоқда. «Нойес Дойчланд» газетаси Москвадан олинган хабарни «Совет Иттифоқи давлат ҳокимиятининг олий органини сайлади» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди. Хабарда барча сайловчиларнинг 84,32 проценти кундуз соат 12 гача коммунистлар билан партиясизлар ягона блокининг номзодлари учун овоз берди, деб таъкидлаб ўтилади.

ПРАГА. Газеталар совет халқи коммунистлар билан партиясизлар блокининг номзодлари учун якдиллик билан овоз берганлиги тўғрисидаги хабарларни «Совет Иттифоқидаги сайлов—КПССнинг сиёсатига берилган юксак баҳо», «Совет халқининг якдиллиги», «Тантанали кун» деган сарлавҳалар остида босиб чиқардилар.

«Руде право» газетаси совет кишиларининг сиёсий активлиги юксак даражага кўтарилганлигини таъкидлаб, қуйидагиларни ёзади: ўтган ҳафта сайловга зўр тайёргарлик билан ўтди. Кўчаларнинг яхши безатилганлиги, агитпунктларда қизғин иш олиб борилганлиги, коммунистик партия ва совет давлати раҳбарларининг сайловолди нутқлари байрам тантаналаридан далолат берар эди.

БРАТИСЛАВА. Словакия газеталари СССР Олий Советига ўтказилган сайлов ҳақидаги материалларни «Юксак сиёсий активлик», «150 миллион киши сайлов қутилари ёнида», «КПСС ва советлар ишининг муваффақияти» деган сарлавҳалар остида эълон қилдилар. Матбуот совет сайловчиларининг юксак активлигини ва сайлов комиссияларининг пухта ишлаганлигини таъкидлайди.

ХАНОЙ. Вьетнам информация агентлиги СССР Олий Совети депутатлигига кўрсатилган номзодларнинг сайловчилар ҳузурида сўзлаган нутқлари тўғрисида хабар бериб, қуйидагиларни таъкидлайди: Совет Иттифоқи партия ва ҳукуматининг раҳбарлари Қўшма Штатларнинг Ҳинди-Хитойда агрессия доирасини кенгайтирганлигини қаттиқ қораламоқдалар ва ўз озодлиги ҳамда мустақиллиги йўлида Вьетнам, Лаос ва Камбоджа халқлари олиб бораётган курашни астойдил қўллаб-қувватламоқдалар. (ТАСС).

ЕНГИЛ САНОАТ КЎРИГИ

БУГУН

пойтахт илмий-техника кутубхонасида енгил саноат бўйича республика кўргазмаси очилди.

Бу кўргазмани тайёрлашга кутубхонанинг совет, чет эл бўлимлари актив иштирок этди.

Кеча

кутубхонада «Ахборот куни» ўтказилди. Бунда китобхонлар ва ўқувчилар енгил саноат тараққиёти ҳақида лекция эшитдилар.

КЎЧМА ЛЕКТОРИЙ МАШҒУЛОТИ

«Коммунальник» клуби бадиий ҳаваскорларини шаҳримизнинг кўпгина жойларида яхши билишади. Ҳаваскорлар корхона ва муассасалар ҳамда истироҳат боғларида тез-тез концертлар билан чиқиб туришади.

БУГУН

клубнинг кўчма лекторийси ва ҳаваскорлардан бир гуруҳи Чилонзор район турар-жой бошқармасида меҳмон бўлди. Лекториянинг бу машғулоти республика «Билим» жамиятининг аъзоси А. Г. Пригожин ўқиган атеистик мавзудаги лекция билан бошланди.

● Янги лойиҳалар

ЗАВОД ҚОШИДА КЛУБ

БУГУН

трактор-йиғув заводи маъмурияти «Средазирсовхозстрой» бошқармаси билан янги клуб қурилиши ҳақида битим тузди.

Бошқарманинг «Ирмонтажстрой» тресті қурувчилари завод қошида қад кўтарадиган тўрт юз қирқ ўринли клубни келгуси ойдан қура бошлайдилар. Барча қулайликларга эга бўлган клуб лойиҳасини «Средазгипровод хлопок» институти тайёрлаган.

Ишчи-хизматчиларнинг маданий дам олиш кошонаси келгуси йили фойдаланишга топширилади.

● Аҳолига қулайлик

ЯНГИ ТРАМВАЙЛАР

Кейинги ойларда аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш бир мунча яхшиланди. Улар талаби ҳисобга олиниб, янги маршрутлар ташкил қилинди.

БУГУН

«ЦУМ — Красновосточная кўчаси» ўн учинчи маршрутида икки вагонли трамвайлар қатнай бошлади. Бу эса аҳолининг узоғини яқин қиляпти. «ЛМ-68» маркали трамвай икки юз қирқ йўловчини манзилига олиб боради.

Трамвай-троллейбус бошқармасидан редакцияга хабар беришларича, яқин кунларда комфортабелли трамвайлар сони яна ортади. Биринчи июлдан шаҳарнинг кўпгина четка жойларини марказ билан боғловчи маршрутлар ишлай бошлайди.

Нурафшон уфқлар чорлайди

✦ МЕҲНАТДАН КЕЛСА БОЙЛИК, ТУРМУШИНГ ҲАМ ЧИРОЙЛИК.

Узбек мақоли.

✦ МЕҲНАТ ҲАЁТ ҚУЧОҒИГА ЁҒ ҚУЯДИ, ТАФАККУР ЭСА УНИ ЕРИТАДИ.

Инглиз мақоли.

✦ КЎЗ ЁШИ ТЎКИБ АРИҚ ҚАЗИСАНГ, КУЛИБ-КУЛИБ СУВ ИЧАСАН.

Қозоқ мақоли.

✦ ОЛДИНГДА УЛУҒ МАҚСАД ТУРГАН БЎЛСА — МЕҲНАТ СЕНГА ДАМ БЕРАДИ.

Эрон мақоли.

✦ ПУЛ ЙЎҚ ДЕБ ҚАЙҒУРМА, ИШ ДЕБ ҚАЙҒУР!

Бошқирд мақоли.

✦ ВАҚТИНГ ҚЎЛДАН КЕТМАСДАН КЎП ҲУНАРНИ БИЛИБ ОЛ, ЁШЛИК БЕКОР ЎТМАСДАН ЭЛГА ХИЗМАТ ҚИЛИБ ҚОЛ.

Узбек мақоли.

✻ Сўз—битирувчиларга

ЭЗГУ ИСТАГИМ

МАНА, жонажон мактабимиз ва меҳрибон устоз — ўқитувчиларимиз билан хайрлашиб, мустақил ҳаётга парвоз этиш онларимиз ҳам етиб келди.

Биз, 26 йигит-қиз, бу йил 10-синфда асосан, юқори кўрсаткичларда ўқидик. Барча имтиҳонларни муваффақиятли топширдик. Чунки қалби дарё, меҳри офтоб ўқитувчиларимиз бизларга ҳамма ўқув йилларида фан асосларидан мустаҳкам билим бердилар.

Синф раҳбаримиз, мактабимизнинг тарих фани ўқитувчиси Фатхулла ака Ҳусанхўжаевдан, жуда миннатдормиз. У киши бизга билим бериш билан бирга, одоб-ахлоқ, одамийлик ҳақида ҳам жуда кўп таълим бердилар. Биз «Тошкент оқшоми» саҳифаларида мунтазам ёритилаётган «Инсон одоби билан» рубрикаси остидаги материалларни коллектив бўлиб ўқиб, муҳокама қилиб, ўзимизга фойдали хулосалар чиқариб олдик.

Мен дугоналарим Насибахон Файзиева, Санобархон Назарова, Гулчеҳрахон Зоитова билан Тошкент Давлат чет тиллар педагогика институтига кириб ўқиш ва келажакда чет тили ўқитувчиси бўлиб, ёш авлодга шу фандан билим беришга аҳд қилдим. Эзгу ниятимизга етишишимиз учун ҳамма имкониятлар мавжуд. Биз қаерда бўлмайлик, ҳурматли устозларимизнинг ҳалол меҳнатларини оқлаймиз.

Мавлуда ИШИМОВА.
120-ўрта мактаб битирувчиси.

ЧЕВАРЛИКНИ ЭГАЛЛАЙМАН

Ўтган йили тўққизинчи синфни битирганимиздан кейин, «Юлдуз» фирмасида уч ҳафта меҳнат практикасини ўтказган эдик. У ерда биз мактаб қучоғида тикувчиликдан дарс берувчи ўқитувчимиз Элла опа Туревская ўргатган назарияни амалда қўллаб, чеварлик касбини ўргандик.

Ўшанда мен ва синфдошларимда «Юлдуз» фирмасида ишлаётган Р. Бобоева, М. Алимова, М. Умарова, С. Ходиева, А. Қобулова каби онахонларимизнинг меҳнати, меҳрибон-устозларнинг муносабати чеварлик касбига янада ҳавас уйғотган эди.

Мана, бугун биз ўнинчи синфни муваффақиятли тугатдик. Ким педагог, ким врач, ким инженер ва бошқа касбларни эгаллашга аҳд қилишди.

Мен чеварлик касбини эгаллашга аҳд қилдим. Ўқишни эса тўқимачилик институтининг сиртқи бўлимида давом эттираман.

Озода АФЗАЛОВА,
12-мактаб битирувчиси.

Институтимизга марҳамат

САЛОМАТЛИК — туман бойлик, дейди халқимиз. Бу ҳақ гап. Агар инсон сиҳат-саломат бўлса, у ажойиб мўъжизалар яратишга қодир.

Партия ва ҳукуматимиз кишиларимизнинг сиҳат-саломатлиги йўлида доимий ғамхўрлик қилмоқдалар.

Бизда, аввало, жисмоний тарбия кадрлари етиштириш масаласи алоҳида ўрин тутади. Шунинг учун, 1955 йил 27 сентябрда республика Министрлар Совети Ўзбекистон Давлат жисмоний тарбия институтини ташкил қилиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Мана, орадан 15 йил вақт ўтди. Шу йиллар орасида институтнинг қиёфаси ҳам, иш мазмуни ҳам ўзгарди. Институт ташкил бўлган дастлабки йилларда бу ерда фақат кундузги бўлим бўлиб, унда атиги юзта студент бор эди. Эндиликда эса институтда 3 мингга яқин студент таълим олмоқда.

Институтимиз ҳар йили кундузги бўлимга 300дан ортиқ ёшларни қабул қилади.

Спорт турлари бўйича ўқув-тренировка машғулотларини ўтказиш учун институтимизга Тошкент шаҳридаги «Ёшлик» спорт аренаси, «Пахтакор», «Старт» стадионлари, Сув спорти саройи ва бошқа спорт базалари бериб қўйилган. Шу нарса қувончлики, жисмоний тарбия ва спорт соҳасидаги актуал илмий-тадқиқот масалаларини ҳал этиш мақсадида 1966 йили институтимизда меҳнат ва спорт физиологиясининг проблема лабораторияси ташкил этилди. Бу лаборатория олиб бораётган илмий-тадқиқот ишлари билан кейинги йилларда институтимизда илмий марказ бўлиб қолди.

Институтимизда ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш масаласига жиддий эътибор берилмоқда. Аввало ўқиладиган лекциялар, ўтказиладиган сиёсий-тарбиявий ишларнинг ғоявий йўналишига аҳамият берилмоқда. Шунинг учун ҳам, институтимизнинг тажрибали ўқитувчиларидан доцент Э. Мавлонов, Л. Курицкина, медицина фанлари доктори профессор Турсунов ва бошқаларнинг лекцияларини студентлар марок билан тинглайдилар.

Институтимизда илмий-педагогика кадрларини тайёрлаш масаласи ҳам диққат марказимизда турибди. Бу эса кундузги аспирантура шунингдек, диссертация ишларини якунлаш учун илмий отпускалар бериш орқали амалга оширилмоқда. Кейинги 3—4 йил мобайнида институтимизнинг кўпгина ўқитувчилари кандидатлик диссертациясини, бир киши докторлик диссертациясини муваффақиятли равишда ёқлади.

Республика партия Марказий Комитети ва ҳукумати Студентлар шаҳарчасида жисмоний тарбия институтининг янги комплекс биносини қуриш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Ҳозирги вақтда ана шу комплекснинг барча лойиҳа-смета ҳужжатлари тайёрлаб қўйилди. Бу бинонинг қурилиши 1971 йилдан бошланади.

Институтимиз истиқболи порлоқ. Навбатдаги энг муҳим вазифамиз институтга кўпроқ маҳаллий миллат ёшларини қабул қилиш, ўқув-тарбия ишларининг янада сермазмун бўлишини амалга оширишдан иборатдир.

Азиз ёшлар, институтимизга марҳамат!

А. ТЎРАХЎЖАЕВ,
институт ректори, доцент.

Валера Колеганов 14-ҳунар-техника билим юртида ўқиди. У яқинда токарлик касбини эгаллаш учун имтиҳон топширди. СУРАТДА: В. Колегановнинг иш пайти тасвирланган.

Рубоий

Ғайрат: мен тўхтамай жадал юрдим, дер,
Меҳнат: экканимни барвақт тердим, дер.
Билим: мушкулларни тез емирдим, дер,
Уч дўстнинг кучидан ўлка баҳра ер.

Мақсуд ШАЙХЗОДА.

КЎНГИЛЛИ КУН

Мактабларнинг 8-10-синфларини битирган ўқувчилар ўзлари севган касбларини эгаллаш учун олий ўқув юртларига ёки турли корхоналарга ишга борадилар.

Албатта, касбнинг яхши-ёмони бўлмайди. Ҳар бир касбнинг ўзига хос гашти, завқи бор.

Киров районидаги 96-мактабда бўлиб ўтган мунозара кечасида худди шу ҳақда гап борди.

Йиғилишга билим юртлари вакиллари, саноат корхоналарининг инженер ва ишчилари меҳмон бўлиб келишди. Тошкент ремонт механика заводи инженери П. Орлов, Компрессор заводи ишчиси С. Акбаров ва бошқалар ўқувчиларга меҳнат ҳамда ўқиш ҳақида гапиришди. Битирувчилар ўз истак ва орзуларини айтишди.

Шу куни ёшлар «Орзулар қанот қоқмоқда» деган стендни кўздан кечиришди, 4-ҳунар билим юртига экскурсия қилишди.

ЁШЛИК ШУНДАЙ ТОБЛАНАДИ

Меҳнат кишини улуғлайди, умрига умр қўшади. Шунинг учун ҳам халқимиз, меҳнатда синалган — элда азиз, дейди.

Ёшларнинг билим олишлари ва меҳнат қилишлари учун бизнинг мамлакатимизда барча имконият яратиб қўйилган.

Шаҳримиздаги 105-мактаб қучоғида турли миллат вакиллари фарзандларидан 1223 ўқувчи билим олмоқда. Бу йил саксон саккиз ўқувчи ўнинчи синфни тамомлади. Улардан ўттиз олти ўқувчи имтиҳонларда нуқул «4» ва «5» баҳоларга жавоб беришди.

Бу йилги саккизинчи ва ўнинчи синфларни битирган ўқувчилардан эллик ёш ўқишни сиртқида ёки кечқурун давом эттириб, кундузи «Узбексельмаш» заводи, тамаки фабрикаси, «Юлдуз» фирмасига кириб ишлашга аҳд қилдилар.

Шунинг учун ҳам 105 ва 16-ишчи ёшлар мактабининг ўқувчилари деярли «Узбексельмаш» заводида меҳнат малакаларини оширмоқдалар.

С. СУЛТОНОВ, ўқитувчи.

Имтиҳон

«Озиб чўпдек бўлиб кетибсан,
Имтиҳони қурисин, ўғлим.
Кўп ўзингни қийнама, ахир,»
Деганингиз, она, эсладим.

* * *

Мана, яна имтиҳон, синов,
Кун ўтади эртани кутиб.
Қувонамиз топширган куни,
Ташвишларни бир пас унутиб.

* * *

Гоҳ китобга бош қўйиб, чарчаб,
Гўдак каби ухлаб қоламиз.
Тонгда ўзни сўкиб, айблаб,
Сўнг китобни қўлга оламиз.

* * *

Ёшлик учар вақт қанотида,
Онгимизда кенгаяр олам.
Довонлардан ўтиб борамиз,
Уфқларга кўз ташлаб, илдам.

* * *

Ҳа, бу йиллар пиширар обдан,
Курашларга шайлар, онажон.
Синовлар ҳеч тугамас, чунки,
Ҳаёт ўзи — мангу имтиҳон.

Насриддин МУҲАММАДИЕВ.

САДОҚАТЛИ БЎЛАЙЛИК

«Ёш гвардия» театрининг томоша зали. Бу ерга Октябрь райони мактабларининг битирувчилари йиғилишган. Улар Улуғ Ватан урушининг ветеранлари ва ҳарбий билим юртларининг курсантлари билан учрашдилар. Ўттиз тўртта мактабдан йиғилган тўққиз юздан ортиқ ўқувчи Совет Иттифоқи Қаҳрамони полковник Б. Бобоев, район маорифи бўлимининг мудири хизмат кўрсатган ўқитувчи С. Саидаҳмедов, офицерлар, уруш ветеранларининг сўзларини зўр ҳаяжон билан тингладилар.

Худди шунга ўхшаш учрашув Хуршид номидаги 65-мактабда ҳам бўлиб ўтди.

Жонажон мактаб, ширинсухан дугоналар, синфдошлар, азиз ўқитувчилар... Қўйингки, ҳеч бири ёддан чиқмайди.

Куни-кеча давлат имтиҳонларини топширган 120-ўрта мактабнинг 10-синф ўқувчилари қаерга бориб ўқиш ёки ишлаш ҳақида мактаб директори Саиджон Расулев билан суҳбатлашишмоқда.

М. Нуриддинов ва И. Шоиноғомов фотоси.

МУНОСИБ ВОРИСЛАР МАСКАНИ

ЖАВОБ беришга тайёр бўлганлар марҳамат қилиб доска ёнига чиқсин, — деди имтиҳон олувчи ўқитувчи Юсуф Зоитов.

Пухта билим ва тайёргарлигига ишончи комил бўлган ўқувчи Назирахон Султонова имтиҳон комиссияси столи ёнига яқинлашади.

— Ўн иккинчи билет, биринчи савол: партиянинг VIII съезди, партия иккинчи программасининг қабул қилиниши. Гражданлар уруши йилларида социалистик ўзгаришлар.

Ўқувчи имтиҳон билетида кўзда тутилган ҳамма масалалар ҳақида тўлиқ атрофлича жавоб берди.

ИМТИҲОН комиссияси аъзолари ўқувчининг пухта, бурро жавобларидан мамнун бўлишди.

Доска ёнига чиққан Насиба Юнусованинг жавобларидан унинг мустаҳкам, чуқур билими аён бўлди.

Шу куни тарих ва жамиятшунослик фанларидан имтиҳон топширган 10-«А» синфининг 33 талабасидан 11 таси «5» ва 10 таси «4» баҳо олди. Бу кўрсаткич йил бўйи ўқувчиларга мазкур фандан чуқур ва мустаҳкам билим берилганидан далолат беради. Бир кун аввал бу фандан имтиҳон топширган 10-«В» синфининг 32 ўқувчисидан 20 таси «5» ва «4» баҳо олган эди.

Аброр Ҳидоятов номли 14-ўрта мактабнинг 50 дан ортиқ меҳнатсевар, талабчан, аҳил педагогик коллективи меҳнаткашларнинг 945 фарзандига фан асосларидан билим бериб келяпти.

Якунланган ўқув йилида мактабнинг учта бошланғич синфларида ўқишлар янги программа асосида олиб борилди. Т. Ниёзова, Ҳ. Толипова, М. Исмоилова сингари бошланғич таълим усталари билимга чанқоқ кичкинтойларга сидқидилдан дарс бердилар.

Педагогик коллектив ўқув йилини муваффақиятли якунлашга эришиш билан бирга, имтиҳонларга ҳам яхши ҳозирлик кўрди. Чунончи, иккита 8-синфда алгебра ва арифметикадан ўтказилган имтиҳонда 12 ўқувчи «5» ва 24 ўқувчи «4» баҳо олди. Она тилидан ўтказилган баён ва оғзаки имтиҳонлар ҳам ана шундай қувончли бўлди.

10-синфнинг юзга яқин битирувчи ўқувчиси адабиётдан иншони муваффақиятли ёзишганини алоҳида айтиб ўтиш ўринлидир. 55 ўқувчи иншони «5» ва «4» баҳога ёзди.

Шуниси қувончлики, иншолар кўздан кечирилса, ҳар бир ўқувчининг мустақил фикр юритиши, назарий билимларни ҳаёт фактларига боғлай олиши, ўз таассуротлари ифода этилган.

Қобилжон Қосимов, Маъсудахон Саъдуллакориева, Мастурахон Содиқова, Абдушукур Абдуллаев, Умида Абдуллаева, Мастурахон Қосимова каби битирувчи йигит-қизлар йил давомида «5» ва «4» баҳоларда ўқиб, имтиҳончиларда ўз билим ва иқтидорларини намойиш этдилар.

БУ, шубҳасиз, ўқувчиларига сидқидилдан билим берган Муҳаммадрасул Эрназаров, Раҳимжон Хўжаев, Зикир Аҳмедов, Юсуф Зоитов сингари меҳнатсевар устоз-муаллимларнинг ҳалол меҳнатлари самарасидир, албатта.

Биз ҳаётга йўлланма олиш арафасида турган кўпгина йигит-қизлар билан суҳбатда бўлдик.

Ёшлар ширин орзу-умидлар қанотида. Улар келажакка, истиқболга комил ишонч билан боқадилар.

Баъзилар олий ўқув юртида ўқишни давом эттиришмоқчи, баъзилар эса кундузи ишлаб, институтларнинг кечки ёки сиртқи бўлимларида ўқишмоқчи.

Маъсудахон Саъдуллакориева шифокор бўлиб етишиб, халқ саломатлигини муҳофаза этиш ниятида бўлса, Мавжудахон Абдусаломова ўқитувчилик касбини эгаллаб, ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялаш иштиёқида. Қобилжон Асадов эса Тошкент Политехника институти қурилиш факультетига кириб ўқишни давом эттириш ва қурувчи-инженер бўлиб етишиш ниятида.

Ҳа, бизнинг замонамизда яхши ва эзгу ният — яхлит давлат. Интилганга ва изланганга толе ёр.

Мактаб директори, кекса педагог Абдусалом ака Отаметов билан суҳбатда бўлдик.

— Мактаб — таълим-тарбия ўчоғи. Бу муқаддас ва фахрли билим гулшанида меҳнат қилишнинг ўзига хос машаққати, масъулияти ва гашти бор, — дейди Абдусалом ака. — Мана, ҳадемай 99 йигит-қизимизга қанот боғишлаб, ҳаётга йўлласак, шу бугундан, янги ўқув йилига ҳам тайёргарлик кўриш ғамидамиз.

ҲАММА биринчи синфларимиз, шунингдек, айрим фанлар янги ўқув программаси асосида ўқитилади. Демак, талаб яна ортади, иш жадаллашади. Ҳозирданоқ ремонт ишларини бошлаб юбордик. 5-қурилиш бошқармасининг ишчан коллективи ремонт ишларини жадал суръатлар билан олиб боришяпти.

Бу йил мавсумда 300 бола мактаб қошидаги пионерлар лагерида дам олиб, ҳордиқ чиқаради. Шуни айтиш керакки, бизга 2-босмахона коллективи яхши ва намунали оталиқ қиляпти. С. М. Мажидов директорлик қилаётган бу келлектив бутун ўқув йили давомида ўқув-тарбия ишларини намунали уюштиришимизда ҳам, пионер ва ўқувчилар ёзини кўнгилли ўтказишда ҳам, ремонтни барвақт тугаллашимизда ҳам бутун чоралар билан кўмаклашяпти.

Чиндан ҳам, бу билим ва тарбия даргоҳида ҳаёт қайнайди. Педагогик коллективнинг бутун фикру-зикри, диққат-эътибори коммунистик жамиятнинг муносиб, садоқатли ворисларини вояга етказишга қаратилган.

М. УБАЙДУЛЛАЕВА.

ОРЗУЛАР ҚАНОТ ҚОҚДИ

Бешқайрағоч массивидаги 123-ўрта мактабнинг учта ўнинчи синфини 99 ўғил-қиз битириб чиқди.

Ўқувчилардан К. Саидмаҳмудов, М. Аъзамов, А. Аҳророва, М. Шомирзаевалар ҳамма фанлардан «5» баҳо олиш шарафига муяссар бўлдилар. Мактабда «Ким қайси касбни севади?» деган кеча ўтказилди. Кечада ёшлар ўз орзуларини айтишди.

Л. ҲАМИДОВ, А. Икромов номли маҳалла комитети раиси.

ҚАЙСИ КАСБ ЯХШИ ЭКАН?

ХАЛҚИМИЗДА, «Етти ўлчаб, бир кес» деган ажойиб нақл бор. Киши ҳунар эгаллашда ҳам ана шу нақлга амал қилса, айни муддао бўлади. Бирор касбни ўрганишдан олдин, у сенга ёқадими ёки ёқмайдими, шуни аввало аниқлаб олишинг керак.

Тошкент авиация заводида ҳозирги кунда инженер-механик бўлиб ишлаётган Юрий Николаевич Кулаков бундан бирнеча йил муқаддам завод кадрлар бўлимига келиб, «Менга бирорта иш беринг» деган эди.

Унга ҳунар-техника билим юртига киришни маслаҳат беришди. У ерда бир йил ўқиб, токарлик касбини ўрганиб олиш мумкин.

Шундай қилиб, Юрийни билим юртига қабул қилишди. Дастлаб, токарлик ҳунари унга жуда оддийдек туюлди. Тугмачани боссанг бас. Машина ишлайверади. Сен эса уни кузатсанг бўлгани.

Ўқиш давомида, кейинчалик, иш жараёнида Юрий ўзининг бу фикри нотўғри эканлигига ишонч ҳосил қилди. У токарлик иши анча мураккаб эканлигини, чизмалар асосида аниқ деталлар тайёрлаш лозимлигини тушуниб етди. Бунинг учун металл технологияси ва махсус технология бўйича билимни кун сайин ошириш керак.

Юрий ўзининг назарий билимларини 2-ҳунар-техника билим юртида ишлаб чиқариш практикаси давомида янада мустаҳкамлади. Кейинчалик, ишлаб чиқариш жараёнида фақатгина яхши меҳнат қилиб қолмасдан, балки маҳсулотни аъло сифатда ва белгиланган вақтда топширадиган бўлди.

Юрий Кулаков ўз ишлари ҳақида шундай ҳикоя қилади:

—Билим юртида бўлган чоғимдагина механизмлар билан ишлаш менга нақадар ёққанлиги ва бу ҳунар билан доимо шуғулланишга аҳд қилганлигимга ишонч ҳосил қилдим. Билим юртини тугатгач, заводда токарь бўлиб ишладим. Кейин эса Тошкент Политехника институтининг кечки бўлимига ўқишга кирдим. Ҳозирги кунда техника контроли бюросининг бошлиғиман. Шу билан бир қаторда, кўплаб жамоат топшириқларини бажараман. Мен ўз касбимдан жуда хурсандман.

Юрий Кулаковнинг жамиятда ўз ўрнини топиб олишида унга ўқитувчилар, мастерлар, ишчилар ва бутун коллектив ёрдам берди.

Бундан чорак аср муқаддам, 2-ҳунар-техника билим юрти ташкил этилган эди. Ана шу давр ичида халқ хўжалигига саккиз мингдан ортиқ турли ихтисосдаги ҳунар эгалари — токарлар, слесарлар, фрезерчилар етказиб берилди. Унинг кўпгина битирувчилари ҳозирги кунда Тошкент авиация заводининг пешқадам ишчиларидир.

Ўтган давр ичида билим юрти камолотга эришди. Ҳозир унинг аудиториялари кўргазмали қуроллар билан безатилган.

Бу ерда ўз касбининг ҳақиқий усталари бўлган мастерлар ва ўқитувчилар ишлашади. Уларнинг кўпчилиги кўп йиллик иш тажрибасига эга. Булар Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган ўқитувчи А. Б. Матинкин, ўқитувчилардан В. А. Белоусов, В. Т. Руденко, Н. В. Васильев, К. А. Йўлдошев, Р. Б. Булатов ва бошқалардир.

Билим юртининг собиқ ўқувчиси Т. Д. Дўстматов ҳозирги кунда унинг директори. Педагогика коллективи ўз ишини тарбияланувчиларнинг яхши билим олиши ва ҳунар эгаллашига қаратган. Кимда-ким тўлиқсиз ўрта мактабни тугаллаб бу ерга келган бўлса, билим юрти ҳузурида ташкил этилган кечки мактабда илм олишни давом эттиради. 2-ҳунар техника билим юртига ўхшаш илм масканларидан шаҳримизда ўн тўрттадир. Бу билим юртларида халқ хўжалиги учун жуда керак бўлган оммавий касб эгалари — ғишт терувчилар, дурадгорлар, слесарлар, сотувчилар, газ пайвандчилар, ошпазлар, арматурачилар, пойафзалчилар, матбаачилар ва бошқалар етишиб чиқади.

Ана шунинг учун ҳам, ёшларимиз ҳунар-техника билим юртларининг келажакда касб-ҳунар эгаллашда нақадар катта аҳамият касб этажагини яхши тушуниб етмоқлари даркор.

Б. МАКУХИН.

Ўрта мактаб билан хайрлашишга саноқли кунлар қолди... Шу кунларда ҳар бир ўқувчининг кўнглида ана шу фикр ҳукмрон. Ҳа, ўн йил билим берган жонажон мактаб, энди хайр, дейишади улар.

Чилонзордаги 173-мактабда адабиётдан ёзма иншо «К. Яшиннинг «Йўлчи Юлдуз» драмасида Ленин образи» эди. СУРАТДА: битирувчи ўқувчилар иншо ёзмоқдалар. Уларнинг деярли ҳаммаси «4» ва «5» баҳо олишди.

Ю. Бутусов фотолари.

САЛОМАТЛИК ҲАҚИДА СУҲБАТЛАР

УЙҚУ–НЕРВ СИСТЕМАСИ ҲИМОЯЧИСИ

ТОЗА ҲАВО–ТАНГА ДАВО

ГИМНАСТИКА–СОҒЛИК ВА ГЎЗАЛЛИК ГАРОВИ

ТОЗА ҲАВО

Узоқ умр кўриш ва тезда қариб қолмасликка ёрдам берувчи муҳим факторлардан бири — тоза ва соф ҳаводир. Ақлий меҳнат билан шуғулланувчи ва ўтириб ишлайдиган кишилар кўпинча шамоллатилмайдиган биноларда ишлайдилар ва юзаки нафас олишга ўрганиб қоладилар. Бундай юзаки ва тўлиқ нафас олмаслик, сиртдан нафас олишнинг етишмаслиги, ички тўқималарнинг ҳам тўла нафас ололмаслигига сабаб бўлади. Ана шундай қисман кислород озлиги натижасида юрак, бош оғриғи пайдо бўлиши, бош айланиши, ҳатто ҳушдан кетиш ҳоллари рўй бериши мумкин. Мана шунинг учун ҳам иш ва турар-жой биноларини яхшилаб шамоллатиб, ҳавосини алмаштириб туриш керак. Бунинг устига кўпинча кишилар хона ҳавосини тамаки тутуни билан бузадилар!

Шуни эсда тутиш керакки, папирос чекадиган жойда узоқ туриш, организм учун папирос чеккандан кўра зарарлироқдир. Чекмайдиган кишилар тамаки тутунини дарров сезиб оладилар. Афсуски, кашандалар жуда андишасиз бўладилар, улар атрофидаги кишиларнинг, айниқса, болаларнинг соғлиқларига менсимай қарайдилар. Одамлар кўп тўпланадиган жойларда, масалан, мактаблар, кинотеатрлар, клублар ва бошқа жойларда, хоналарда ҳавонинг ўз вақтида алмаштириб турилиши ва тоза бўлишини албатта назорат қилиб бориш керак.

Баъзи вақтларда шамоллаб қолишдан хавфсираб, хоналар ҳавоси етарлича янгиланмайди. Баъзи кишилар шамоллаб қолишдан қўрқиб ёзда ҳам форточка ва деразаларни ёпиб қўядилар, улар иссиқ кунларда ҳам трамвайлар, троллейбуслар, автобусларнинг, шунингдек, муассасалар хоналарининг қарама-қарши томонидаги эшик ва деразаларини ёпиб қўйишга ҳаракат қиладилар. Ваҳоланки, шамоллаш ва совуқ ҳаво оқимидан аслида қочиб қутулиб бўлмайди. Яхшиси, улардан ўзни олиб қочмаслик керак, балки бунинг учун машқ қилиш, чиниқиш ва ҳавонинг бирдан алмашинувига ҳам ўргана билиш зарур. Чиниқиш эса табиатнинг оромбахш табиий кучлари — қуёш, ҳаво ва сувдан фойдаланиш асосида қўлга киритилади.

Р. АБДУЛЛАЕВ,
врач.

«Юзга киринг..» китобидан.

УЙҚУ ЛАЗЗАТИ

Уйқу инсон ҳаётида муҳим аҳамиятга эга. Ухлаганда киши организми жуда яхши дам олади. Киши нормал ухламаса, унинг соғайиш учун қилаётган ҳамма ҳаракатлари фойдасиздир. Уйқу айниқса, бош мия пўстлоғи ҳужайралари учун зарурдир. «Уйқу — нерв системасининг ҳимоячисидир» — деган эди И. П. Павлов.

Катта ёшдаги киши бир суткада ўрта ҳисобда 7-8 соатдан кам ухламаслиги керак. Ухлаш учун кеч соат 10-12 дан эрталаб соат 6-8 гача бўлгач вақт энг яхши вақт ҳисобланади. Ҳар куни маълум вақтда ётишга ўрганган киши тез ухлаб қолади, яхши ухлайди ва эрталаб тетик, бардам бўлиб туради. Ётишдан аввал соф ҳавода бир оз сайр қилиш, ваннага тушиш, душ қабул қилиш ва илиқ сув билан оёқни ювиш жуда фойдалидир.

Кечки овқатни ухлашдан 2,5—3 соат олдин ейиш керак.

Эрталаб узоқ ётиш зарарли. Уйқудан уйғонгач, тезда туриб, бадантарбия қилиш лозим.

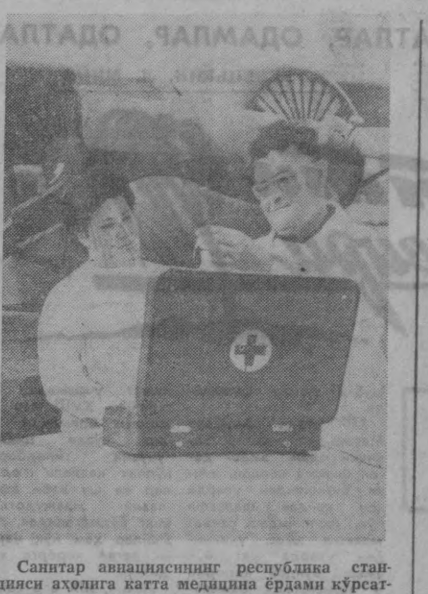

Санитар авиациясининг республика станцияси аҳолига катта медицина ёрдами кўрсатяпти.

СУРАТДА: доцент Абдужамил Халилов ва врач Маргарита Левкова навбатдаги тез ёрдамга отланишяпти.

М. Нуриддинов фотоси.

Доналар бисотидан

Беморга малҳамдек ҳаёт бағишла,
Чорасиз қолганга нажот бағишла.

* * *

Беролмасанг биров дардига дармон,
Жафо билан бўлма дард узра чипқон.

Носир ҲИСРАВ.

Доимо бўлгум десанг соғу-омон,
Яхшилик кўрсин сендан бутун жаҳон.

* * *

Икки кишидан сир бекитма зинҳор,
Бири яхши табиб, бири содиқ ёр.

Фаридиддин АТТОР.

Дардни табибдан бекитган инсон,
Кўзидан ёш эмас, ахир оқар қон.

* * *

Табиб ўзи касалманд бўлса агар,
Бемор дардин ошириб, дилни яралар.

Абулқосим ФИРДАВСИЙ.

Табибнинг ўз юзи бўлса заъфарон
Қизил юзга ундан истама дармон.

Саъдий ШЕРОЗИЙ.

Отпускангиз яхши ўтсин

Соғлиқни сақлаш ва умрни узайтиришда меҳнат отпускаларидан унумли фойдаланиш, айниқса катта аҳамият касб этади.

Мамлакатимизда ҳар бир меҳнаткаш ҳар йили отпуска олиш ҳуқуқига эга, лекин шундай кишилар борки, улар ўз отпускаларига бепарво қарайдилар. Улар фақат курортлардагина дам олиш ва саломатликни яхшилаш мумкин, деб хато ўйлайдилар ва бутун йил давомида спиртли ичимликлар ичиш, чекиш ва серғалва ишлар билан системали равишда шуғулланиш туфайли бузилган ва йўқотилган соғлиқларини бир ой ичида пала-партиш дам олиш билан тузатмоқчи бўладилар. Кимки мунтазам равишда дам олмас экан, у тезда касалликка чалинади, қисқа вақт ичида сафдан чиқиб қолади, бундай кишига кейин на курорт ва на санаторийлар ёрдам бера олади.

Отпускани киши доимий яшаб ва ишлаб турган жойида эмас, балки узоқроқ жойларга бориб вазиятни ва ҳавони ўзгартирган, кундалик ишлар билан боғлиқ бўлган фикрлардан ўзини холи тутган ҳолда ўтказиши ва дам олиши керак. Кайфияти бузилган, толиққан кишиларга қишлоқ жойларга чиқиб овчилик, балиқ тутиш билан шуғулланиш, теварак-атрофни томоша қилиш, чўмилиш, офтобда тобланиш ғоят фойдалидир.

БАДАНТАРБИЯ—ДОИМИЙ ТЕТИКЛИК

Гимнастика — тетиклик ва соғлиқ гаровидир. Антик грек философи Платон хушбичим ва соғлом бўлиш учун бутун умр бўйи жисмоний машқлар, гимнастика билан шуғулланиш зарур, деган эди. Жисмоний машқларга Абу Али ибн Сино ҳам юксак баҳо берган. У, гимнастика билан мунтазам шуғулланишлар ва нормал гигиеник режимга амал қилинар экан, ҳеч қандай дори-дармон истеъмол қилишга ҳожат қолмайди, деб ҳисоблар эди.

Жисмоний тарбияга бепарво қараган кишилар тўғрисида Совет Иттифоқи Қаҳрамони М. М. Громов жуда яхши гаплар айтган:

«Ҳозир сиз ўзингизни мутлақо соғлом, кучли, тетик ҳис қилмоқдасиз. Сиз ҳеч қачон оғримагансиз, қалбингиз қайнамоқда. Сиз, ўзингизча, шунча кучли ва соғломсизки, жисмоний машқлар ҳамда спорт сизга бемаъни нарсадек туюлади. Ана шундай хаёл билан хотиржам бўляпсиз. Шундай қилиб бепарво қоласиз... Эрталаб вақтида турмайсиз, ёстиқда ётиб чекишни яхши кўрасиз, айтгандай, ухлаш олдидан ҳам чекиб ётгансиз.

Дам олиш кунлари шаҳар ташқарисига чиқиб, ўртоқлар билан бир кружкадан пиво ёки бир бутилка вино ичиб айланиб келишни афзал кўрасиз. Кўп вақт ярим тунгача китоб ўқийсиз, ҳар хил вақтда, номунтазам овқатланасиз. Буларнинг ҳаммаси гўё сиз нормал ухлаш ва овқатланиш имкониятларидан маҳрум этилганлигингиз учун эмас, балки бундай «майда-чуйда» ҳолатлар сизнинг соғлиғингизга зарар етказишини тушунмаганингиз, интизомсизлигингиз ва ўз вақтингизни тўғри ташкил эта олмаганлигингиздан келиб чиқади.

Мана, сиз эрталаб уйқудан турганингизда мускулларингизда бўшашишлик сездингиз, тез толиқадиган бўлиб қолдингиз. Энди сиз организмингиз фаолиятининг сустлашаётганини, қувватингизнинг камайиб бораётганини, лоҳаслик, касаллик сигналларини сеза бошлайсиз, кейин эса... докторга, курортга юборувчи комиссияларга ва бошқаларга югурасиз. «Қарилик» — дейсиз шунда сиз. «Йўқ»,— деб жавоб қайтарамиз сизга, — бу қарилик эмас, балки саломатлигингизни ўйламай иш тутганлигингиз оқибатидир. Биз узоқ йиллар давомида саломатлигимизни, куч-қувватимизни, бардам ва тетиклигимизни сақлаб қолишимиз мумкин.

Бунинг учун мамлакатимизда барча меҳнаткашларга керакли қулайлик ва воситалар яратиб берилган. Менинг фикримча, бу воситалар ҳамма учун зарур, чунки бу коммунистик тарбиянинг ажралмас бир қисмидир. Бизнинг ҳаммамиз, яъни кимнинг сочига оқ оралай бошлар экан, қатъий ва саботматонатликда гимнастика ҳамда спорт билан шуғулланишимиз керак. Шунда узоқ умр кўришнинг ажойиб манбаи бўлган бу омилнинг фойдали ва шифобахш таъсирини сезамиз».

У ТАНнинг АЙТГАНЛАРИ

НЬЮ-ЙОРК. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Тан Ҳинди-Хитойда урушнинг давом этаётганлиги ва кенгаяётганлиги ҳамда Узоқ Шарқда ҳақиқатда уруш келиб чиқишига сабаб бўлган аҳволнинг янада ёмонлашганлиги муносабати билан ғоят ташвишланганлигини билдирди. Бу ҳар иккала вазият, деди у, ялпи тинчликни ғоят таҳдид қилмоқда.

У Тан БМТ ҳузуридаги мухбирлар жамиятида сўзга чиқиб, Вьетнамдаги урушни «ваҳшийларча олиб борилаётган ва бемаъни уруш» деб кескин қоралади ҳамда бу урушнинг Камбоджага ҳам ёйилганлиги хусусида ташвишланганлигини билдирди. Бош секретарь айтдики, Камбоджадаги авантюра қанчалик тез бартараф этилса, унинг мустақиллиги ва бетарафлиги қанчалик тезроқ ҳурмат қилинса, шунча яхши бўлади.

У Тан Ҳинди-Хитойдаги урушда ҳарбий ғалаба қозонишга ишониш нореал ишдир, деб таъкидлади. У, бундай йўл оқибат пировардида тўла ҳалокатга олиб келиши мумкин деб айтди.

Бош секретарь Яқин Шарқдаги можарони Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюцияси асосида бартараф этиш йўлидаги ҳаракатларни кучайтириш зарурлигини уқтириб ўтди. Шу билан бирга У Тан Яқин Шарқдаги можарода иштирок этаётган томонларнинг шу резолюцияга розилиги кифоя қилмайди, балки резолюцияда белгиланган талабларни тўла бажариш керак, деб таъкидлади. У Таннинг фикрича, тўрт буюк давлат шу резолюцияни тўла бажаришга эришувлари мумкин.

(ТАСС).

Меҳнат ва капитал

Кейинги кунларда Ғарбий Германиядаги бир қанча шаҳарларда меҳнаткашлар ўз турмушини ва меҳнат шароитини яхшилаш учун курашди. Масалан, Ганноверда бир қанча корхоналарнинг ишчилари иш ҳақини оширишни талаб қилиб, намойиш ўтказди. Гамбургда «Бейерсдорфаг» фирмасининг учта корхонасидаги 2 мингдан ортиқ ишчи ва хизматчи корхона эгаларини янги шартномани имзолашга мажбур этиш мақсадида иш ташладилар.

Шотландияда 1969 йил давомида бўлиб ўтган 521 забастовкада асосан металлургия ва машинасозлик корхоналарининг шунингдек, кемасозлик корхоналарининг ишчиларидан 234 минг киши қатнашди. Расмий статистика маълумотларига қараганда 1969 йил забастовкалар сони жиҳатидан биринчи ўринда туради.

Венесуэланинг Валенсия шаҳрида бир ойдан бери иш ташлаган Америка «Форд» компанияси корхоналари ишчи ва хизматчилари билан бирдамлик юзасидан кучли намойиш бўлиб ўтган. Шундан кейин ўтказилган митингда сўзга чиққан нотиқлар бу компания халқни талаётган, меҳнаткашларнинг ҳуқуқларини ва ўз ҳукумронлигидаги мамлакатларнинг миллий суверенитетини поймол қилаётган Америка империализмининг маҳсули эканлигини таъкидлаб ўтдилар. Бутун Венесуэлада иш ташлаганларнинг адолатли курашини қўллаб-қувватлаш ҳаракати давом этмоқда.

(ТАСС).

ПЛАНЕТАМИЗ ЯНГИЛИКЛАРИ

ДАДИЛ ҲУЖУМ

ҚОҲИРА. Фаластин «Ал-Асифа» ташкилотининг жангчилари ва миллий озодлик қўшинлари босиб олинган араб территорияларидаги Исроил қўшинларига қарши ўтган ҳафта бир неча марта дадил ҳужум қилдилар.

Бирлашган Фаластин қўмондонлигининг МЕН агентлиги орқали берган баёнотида айтилишича, «Ал-Асифа» партизанлари 11 июнда Исроилнинг Кирьят Шмена ҳарбийлашган манзилгоҳига ракеталар отишган. Шу ташкилот жангчиларининг яна бир группаси Юқори Галилейдаги Фашкул лагери районида Исроилнинг бир группа бронемашиналарини йўққа тутган.

Халқ озодлик қўшинлари жангчилари Рафах шаҳри яқинидаги ичимлик сув резервуарини тамомила бузиб ташладилар. Яқин атрофда жойлаштирилган Исроил қўшинлари шу ердан сув билан таъминланар эди.

Фаластин ватанпарварлари 8 ва 9 июнда Ғазо секторида Исроилнинг иккита автомашинасига қўл гранаталари ташлаб портлатдилар ва шу автомашиналардаги барча исроилликларни ўлдирдилар ёки ярадор қилдилар. (ТАСС).

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК. Хавфсизлик Кенгаши Бирлашган Миллатлар қуролли кучларининг Кипрда туриш муддатини яна олти ойга чўзди. Кипр ҳукуматининг розилиги билан у ерга юборилган Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг қуролли кучларини оролда Кипрнинг тинчлигини сақлаб турмоқ учун яна ушлаб туриш зарур бўлиб қолди, деган важ билан шундай қарор қабул қилинди.

Резолюция лойиҳаси овозга қўйилмасдан олдин Кипр, Туркия ва Греция вакиллари сўзга чиқиб, оролдаги вазият ҳануз мураккаб ва жиддий эканлигини айтди. Улар Никозияда грек ва турк жамоаларининг вакиллари ўртасида олиб борилаётган музокаралар давом эттирилсин ва бу музокараларда ҳар иккала томон холис ният билан ва мавжуд ҳолатни тушуниб, ҳаракат қилсин, деб истак билдиришди.

СССР вакили Я. А. Малик резолюция юзасидан овоз бериш сабаблари тўғрисида гапириб айтдики, Совет Иттифоқи Кипр масаласи бутун Кипр халқининг манфаатларини кўзлаб, фақат тинч воситалар билан бартараф қилиниши мумкин ва лозим деган фикрга асосланиб келди ва бундан буён ҳам шунга асосланади.

Масаланинг шу тарзда бартараф қилиниши, Кипр Республикасининг мустақиллигини, суверенитетини ва территориал бутунлигини мустаҳкамлашга асосланиши лозим. Шу билан бирга Совет Иттифоқи Кипр Республикасининг ички масалаларини ҳал қилиш — киприликларнинг ўз иши деб ҳисоблайди.

Совет вакили Бирлашган Миллатлар Ташкилоти қуролли кучларининг Кипрда узоқ вақт туришининг асло нормал бир ҳол деб ҳисоблаб бўлмаслигини айтиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бу операциясини амалга ошириш бениҳоя давом эттирилмаслиги лозим, деб уқтириб ўтди. Мустақил суверен давлат территориясида чет эл қўшинларининг, ҳатто Бирлашган Миллатлар Ташкилоти байроғи остида туришининг ўзи ҳам фавқулодда чора тариқасидагина бўлиши мумкин. Биринчи имконият бўлиши биланоқ бу чоранинг амалга оширилиши тўхтатилиши лозим. Совет делегацияси бу масалада манфаатдор томонларнинг позициясини, аввало Кипр Республикаси ҳукуматининг позициясини ҳисобга олиб, ҳозир шу қўшинларни Кипрдан чақириб олиш масаласини қўяди.

(ТАСС).

АГРЕССИЯ СТРАТЕГИЯСИ

РИМ. НАТОнинг ядровий пленлаштириш группасининг Венецияда ўтказилаётган сессияси икки кун давом қилиб ўз ишини тамомлади. Сессияда АҚШ, Англия, Германия Федератив Республикаси, Италия, Голландия, Канада, Норвегия ва Туркия вакиллари қатнашди. ЮПИ агентлигининг хабарида айтилишича, шу мамлакатларнинг вакиллари жаҳондаги ҳарбий вазиятни, Шимолий Атлантик блокининг ядро урушидаги ролини, тактик ядро қуролини қўллаш масалаларини ва ҳарбий характердаги бошқа проблемаларни муҳокама қилганлар.

Сессиянинг қисқа ахборотида айтиладики, сессия қатнашчилари «Ғарбий Германия учун кенг ҳажмдаги ва эпчил ядро стратегиясини» ишлаб чиқараберишни давом эттириш зарурлиги тўғрисида келишиб олишди.

(ТАСС).

ПОЛЬША. Гданск кемасозлари ўз корхоналарида ажойиб тажриба ўтказдилар. Улар буюртмачининг илтимосига биноан кемани узайтириб, унинг юк сиғимини икки баравар оширдилар. Улар биринчи марта Норвегиянинг «Гейша» теплоходини худди шундай йўл билан реконструкция қилдилар. Бу кема бундан бир неча йил аввал В. И. Ленин номидаги Гданск верфида қурилганди. Гданскликларнинг муваффақиятли тажрибаси дунёдаги кўпгина мамлакатларда катта қизиқиш уйғотади.

СУРАТДА: икки қисмга бўлинган «Гейша» теплоходи.

ЦАФ — ТАСС фотоси.

ГИЁВАНДЛАР КЎПАЙМОҚДА

НЬЮ-ЙОРК. Ёши катталардан 22 минг киши ва болалардан 30 мингга яқин киши бошпанаси йўқлиги сабабли Нью-Йоркнинг негрлар истиқомат қиладиган райони — Гарлем кўчаларида кун кечиришга мажбур бўлмоқда.

Бу рақамлар психиатрия миллий институтининг собиқ директори доктор С. Йоллеснинг ассигнование бўйича сенатнинг кичик комиссиясида қилган докладидан олинган.

АП агентлиги мухбирининг Вашингтондан хабар беришича, Йоллес Гарлемнинг 40 квартали аҳолиси ўртасида ўтказилган текшириш натижасида 18 минг сурункасига гиёванд бўлиб қолган кишини рўйхатга олинганлигини айтган.

Йоллеснинг фикрига кўра, ҳозирги вақтда мамлакатдаги қаттиқ гиёвандларнинг сони 150 минг кишига етади. (ТАСС).

ЭЛЧИНИНГ СУЮҚ ҚАҲВАСИ

Бир қанча вақтдан буён Ҳиндистонда Исроил овози қисқа радио тўлқиндагина эшитилаётгани йўқ. Унинг маккорона шивирлаши аслзодаларнинг клубларидаги Кашмир гиламларига сингиб кетмоқда ёки микрофон билан кучайтирилиб хусусий илмий марказларнинг деворларида панд-насиҳат бўлиб янграмоқда. Исроилнинг Бомбайдаги элчиси Яков Морриснинг мавжудлигини илгари дипломатик справочниклардангина билиш мумкин эди. Ҳозир эса у кино юлдузининг ғайрати билан бирдан Ҳиндистон ҳаётининг гирдобига шўнғиб кетди.

Сабаби? Менинг танишим бўлган маҳаллий журналист бу саволдан кулимсиради. Агар мистер Морриснинг эрталабки нонушта вақтида газеталарни кўздан кечирадиган одати бўлса у аллақачон иштаҳасиз овқатланаётган бўлса керак.

Ҳақиқатан ҳам, Ҳиндистон матбуотида Тель-Авив вакилига хуш келадиган нарсалар кам чиқяпти. Унинг саҳифалари Исроил урушқоқларининг кучайиб бораётган бандитлик ҳаракатлари муносабати билан ташвишли шарҳларга тўлиб-тошиб ётибди. Миллионлаб ҳиндистонликлар Яқин Шарқда агрессия ҳаракатларини дарҳол тўхтатиш, тангликни БМТ Хавфсизлик Кенгашининг қарорлари руҳида сиёсий ҳал қилишни ёқлаб чиқаётган ҳамда бу тадбирни барбод этганлиги учун бутун айбни Исроил устига қўяётган Ҳиндистон ҳукуматининг оқилона позициясини қўллаб-қувватламоқдалар.

Буларнинг ҳаммасини назарда тутганда, эрталабки газеталар ҳар сафар қаҳванинг суюқлиги ва бўғирсоқларнинг анча куйдирилганини пайқаб олиш учун Яков Моррисга имкон бераётганини тушуниш қийин эмас. Элчи салфетка қоғозни ғижимлаб, эшикка томон қадам ташлайди. Эшик орқасида уни Ҳиндистон жамоатчилик фикрини ишловдан чиқариш соҳасида ташвиш тўла навбатдаги кун кутади.

Фикрлар эса маълумки, пойтахтларда тез шаклланади. Буни тасдиқлангандек, Ҳиндистон ташқи ишлар министрлигига Морриснинг Исроил элчихонасини Бомбайдан Деҳлига кўчирилишини қатъий талаб қилган мактублари келяпти. Лекин, ташқи ишлар министрлиги бунга зарурат йўқ деб қараяпти. Моррис столи устига эрталабки газеталар қатори хушмуомалалик билан рад жавоби ёзилган мактуб қўйилмоқда.

Шунга қарамай элчи Ҳиндистон пойтахтига — рост, доимий яшаш учун эмас, балки лекторлик визити билан кўчиб бориш учун интиляпти. «Сапру хаус» биносидаги кутубхонанинг оз сонли китобхонлари бу ердаги минбарни ижарага олган Морриснинг: «Келинглар савдо қилишайлик!» деган элчилик даъватларини ҳайратда қолиб эшитмоқда. Бироқ Исроил дипломати элчилик вазифасини савдо-сотиқ вакилининг вазифаси билан аралаштирмаяпти.

Моррис зарбдор тезисни гапнинг охирига сақлайди. Яқин Шарқдаги тангликнинг шу вақтгача ҳал қилинмагани учун ким айбли деб савол беради у. Чиндан ҳам ўт уюрмалари араб заводлари ва госпиталларини ёндириб кул қилаётгани, авиабомбаларнинг мактаб дафтарларини тешиб ўтаётгани учун ким айбдор? Аудитория жавоб кутади ва берилган жавоб ўзининг мунофиқлиги билан ҳатто элчихонанинг «Исроил янгиликлари» деган ахборот бюллетени бўйича сионистлар пропагандасининг усулларидан хабардор бўлганларни ҳам ҳайратда қолдирмоқда. «Совет Иттифоқи» — деди Моррис. У ғазабланган аудиториядан уялмай гўё Исроилнинг араб олами билан бир фикрга келишига Совет Иттифоқи «ҳалақит беряпти» деб тушунтиради.

Деҳли матбуоти элчи лекциясини очиқдан-очиқ истеҳзо билан шарҳлади. Бироқ Яков Моррис Тель-Авив ишлаб чиққан пропагандистлик маршрутида тўхтаб қолмади. «Кузир карта» билан юриш қилди. Бу Ҳиндистон парламентининг депутати томонидан Исроил элчихонасининг расмий конвертида парламентга етказиб берган жаҳон картаси эди. Унда Ҳиндистоннинг бир қатор штатлари қандайдир «ислом олами» фойдасига мамлакатдан ажратиб олинган ҳолда тасвирланганди. Морриснинг илова хати парламент аъзоларини бу карта гўё Сурия мактабларининг «миллий маданият» деган дарслигидан олинди, деб ишонтириб турарди.

Шу воқеалардан кейин келган қуёшли тонгда элчи столи устига ҳар қачонгидек бир жуфт илитилган тухум билан бирга «Таймс оф Индиа» газетасининг янги сони келтириб қўйилди. Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Сурендра Пал Сингх, — деб хабар қилган эди газета, — депутатларнинг «Сурия картаси» ҳақидаги саволларига жавоб бериб, Ҳиндистоннинг Дамашқдаги элчихонаси фактларни текширди ва бундай карталар Сериянинг миллий маданият бўйича бўлган дарсликларида йўқлигини аниқлади.

Ўша эрталаб жаноб Моррисга қаҳва ҳар қачонгидан кўра суюқ бўлиб кўринди.

В. СИМОНОВ.

Деҳли.
АПН мухбири.

Эквадорда турар-жой танқислиги тобора кучлироқ сезилмоқда. Мамлакатдаги йирик Гуякиля шаҳри аҳолиси санитария жиҳатидан жуда оғир шароитда яшамоқда. Ёғингарчилик пайти кўпгина турар-жой кварталларини кўлмак сувлар босиб кетади.

СУРАТДА: камбағал ишчилар яшайдиган кварталлардан бири.

П. Борисов фотоси.

● МАМЛАКАТЛАР, ОДАМЛАР, ОДАТЛАР

М. БЕЛЕНЬКИН, Л. МИНЦ.

Митти авлодлар сири

Бу мақолада яқин пайтларгача номаълум бўлиб келган ва ҳали етарлича ўрганилмаган митти одамлар ҳаёти ҳамда уларнинг баъзи одатлари ҳақида ҳикоя қилинади.

Миттилар мавжудмикин?

Ҳозирги эрамиздан 2700 йил аввал Миср ҳукмрони Фиръавн Нефрикаре Хирхуф исмли лашкарбошисини Актин мамлакатига юборган эди. Лашкарбоши Ойдинбоғнинг кунботиш томонида жойлашган улкан ўрмонга етганида «дарахтларда яшовчи, ўйинга тушган, куйлаган митти одамларни» учратиб қолади. Хирхуф кўрганларидан жуда таажжубга тушди ва шу ондаёқ бор воқеани папирус қоғозига ёзиб, чопар орқали фиръавнга юборади.

Ҳукмронликда роса даврини сурган ва сарой аҳллари ҳам жонига тега бошлаган фиръавн чопар орқали лашкарбошига «митти одамлар»дан бирини тутиб келтиришни буюради.

«... У ухлаганда ишончли кишилардан бирига тайинлаб қўй ва ўзинг ҳам кечаси у ётган чодирга кириб, тез-тез ҳамма нарса жойидами-йўқми, хабардор бўлиб тур! Кемага чиққанида ҳар бири ёнига биттадан кузатувчи қўй, «митти» сувга чўкиб кетмасин!...»

Хирхуф фиръавнининг буйруғини ўринлатиб, саройга бир миттини олиб келади ва эвазига фиръавндан дурустгина мукофот олади.

Одамларнинг ёввойи миттилар билан биринчи учрашуви шундай содир бўлган. Миттилар билан кейинчалик алоқа яна ривожланди. Юнонлар ҳам миттилар ҳақида мисрликлардан эшитган, лекин улар миттилар ҳақидаги маълумотларни бузиб тарқатганлар. Улар миттиларни «пигмей» (катталиги муштдек одам) деб атай бошладилар. Аммо юнонлар кўрмаганлар. Шундай бўлишига қарамай пигмейлар юнон афсоналаридан ўрин олган. Энг қадимги юнон шоири Гомер ўзининг «Илиада» достонида юнонлар билан трояликлар орасидаги жангни тасвирлар экан, пигмейлар ҳақида ҳам эслатиб ўтган.

Аристотель эса уларни ўрмонларда яшовчи эмас, балки ғорларда яшовчи троглодитлар деб тамоман бошқача таъриф берган. Чунки, маълум бўлишича, Гомер ва Аристотельдан ҳам аввал мавжуд бўлган афсоналардаги қадимги юнонистон қаҳрамони Геракл Ер фарзанди Антей билан курашда ғолиб чиқади ва дам олиш учун ётганича ухлаб қолади. Шу пайт чуқур уялардан катталиги муштдек одамлар чиқиб, ухлаб ётган Гераклнинг ёнига писиб кела бошлайдилар ва уни боғламоқчи бўладилар. Уйғониб қолган Геракл уларни тутиб олади-да ёпиниб юрадиган арслон терисига ўраб қўяди.

Аристотельнинг фикри шу афсонадан олинган бўлса керак.

Кейинроқ бориб миттиларнинг мавжудлигига шубҳа туғила бошлайди.

ХIII асрда Альберт Магнус «пигмейлар ҳақиқий одам эмас» деган фикрга келади, чунки биринчидан уларда ҳеч қандай фалсафа йўқ, иккинчидан санъат мавжуд эмас, учинчидан уларда уят йўқ эмиш. Бундай қарорни у Аристотель ёзмаларидан фойдаланиб айтган эди. Маълумки, Аристотель афсонадан фойдаланган холос. Демак, Альберт Магнуснинг фикрига қўшилиб бўлмайди.

Шундай бўлишига қарамай, охирги беш юз йил ичида пигмейлар ҳақида ҳеч қандай маълумот учрамади. Шу туфайли XVIII аср замонаси олимлари, — бир кўзли циклон, учувчи гиперборея, кўппак каллали одамлар ва шу каби афсонавий мавжудотларнинг бўлмаганидек, пигмейлар ҳам йўқ нарса, — деган қарорга келдилар.

Лекин, XIX аср сайёҳлари Африкани текшириб Европага қайтганларида, Рувензори тоғининг қайсидир этагидан ўтиб бўлмас ўрмонзорда қадимги тарихчилар тасвирлаган аллақандай митти одамларнинг яшаши ҳақида ҳар хил овоза тарқата бошладилар.

Миттилар ҳамма ерда, ҳамма халқда бўлгани каби ўз санъатларига эгадирлар. Айниқса, уларнинг рақс санъати жуда қизиқ. Суратда: миттилар рақсга тушмоқда.

Номаълум қабилаларни излаб

Пигмейларни излаш яна бошланди. Европаликлар африкалик катта-катта ер эгаларининг ҳузурида қўриқчи, раққоса ёки қизиқчилик вазифасини бажарувчи, бўйи жуда ҳам пакана одамлар — пигмейларни бир неча бор кўрганлар. Лекин улар бу одамларни Аристотельнинг тасвирлашига ўхшамасликлари учун пигмейлар дея олмаганлар. Тўғрироғи уларни «ёш бола» ёки лилипут одам» деб атаганлар.

Ўтган асрнинг олтмишинчи йилларида америкалик зоолог Поль Дю Шайю Габона ўрмонида горилла қидиради. Шунда у йўл кўрсатиб борувчилардан овчи миттилар тўдаси ҳақида турли ҳикоялар эшитади ва экспедициядан қайтгач, кўрган ва эшитганларини ҳикояда ёзиб беради ҳамда пигмейлар ҳақидаги гапларга ўзининг ҳам қизиқаётганлигини билдиради.

Илм аҳллари Поль Дю Шайюнинг гориллалар ҳақидаги ёзган ҳисоботини яхши баҳолайдилар, миттилар ҳақидаги тафсилотларни эса кулгига олиб, уни мазах қиладилар. Бундан унинг нафсониятига қаттиқ озор етади ва яна Габонанинг ички томонларига сафарга жўнайди.

(Давоми бор).

Самарқанд области. Самарқанд шаҳридаги 8-мактабда биология, ўлкашунослик, қўғирчоқ, археология ва бошқа тўгараклар иш олиб боряпти.

СУРАТДА: олтинчи синф ўқувчиси Алим Султонов анча тажрибали «ихтиолог»дир.

А. Кузьменко фотоси. (ЎзТАГ).

● Фан ва техника янгиликлари

«БИЧИҚЧИ» АВТОМАТЛАР

Запорожье трансформатор заводининг магнитопровод цехида металли узала бичадиган учта автомат линия ишга туширилди. Бу линиялар 60-та механик қайчи ўрнини босди. Энди операция тезроқ, сифатлироқ, ва тежамлироқ қилиб бажо келтирилади. Ҳар бир линияда икки киши хизмат қилади.

Трансформатор пўлатини узала бичиш учун цехда ўрнатилган ўнта автомат линия йигирмата пресснинг ўрнини босди.

Тахтапўлат қирқишда автоматларнинг жорий этилиши йилига 3 минг 200 тонна қимматбаҳо пўлат тежашга имкон беради. Цех кучли трансформаторлар учун магнитапровод ишлаб чиқарувчи янада прогрессив технологияга ўтиш имкониятини олдиқи, меҳнат унумдорлигини, 1,5 баравар ошириб юборди.

(ТАСС).

НОВАТОРЛАРНИНГ ИШИ

Каунасдаги «Санитас» химия фармацевтика фабрикасида бир сменада 100 минг найча дорини тайёрлаб чиқарувчи автомат ишга туширилди. Бу автомат бир неча операцияни бажаради ва 24 ишчидан иборат бригаданинг ўрнини боса олади. Автоматни экспериментал группа яратди. Республикада хизмат кўрсатган рационализатор В. Дамбраускас шу группага бошчилик қилмоқда.

(ТАСС).

Редактор С. М. КАРОМАТОВ.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА—17|VI да **Спартак**, 18|VI да **Русалка**.

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА—17|VI да **Ўлимдан кучли**, 18|VI да **Олтин девор**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 17|VI да **Ажаб савдолар**, 18|VI да **Кумуш тўй**.

КИНО

17 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

Катта рокировка «ВОСТОК», «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).
Сайҳа «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).
Махфий синов — «СПУТНИК» (кечқурун).
Қора лола—САНЪАТ САРОЙИ (кечқурун).
Ҳалоскорлик (2 серия)—«МОСКВА» (кеч соат 8 яримда).
Муҳаббатнома (2 серия) — «ВОСТОК» (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Катта рокировка — «ФЕСТИВАЛЬ».
Дзюдо даҳоси —«ХИВА».
Эркак ва аёл—ТЕЛЬМАН номли.

18 ИЮНДА

ҚИШКИ БИНОДА

Катта рокировка — «ЧАЙКА», «ЎЗБЕКИСТОН», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).
Сайҳа—«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (кундуз соат 12, 3 ва кеч 6 да).
Қора лола —САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).
Махфий синов — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).
Муҳаббатнома — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).
Ҳалоскорлик (2 серия) «МОСКВА» (кеч соат 8 яримда).

ЁЗГИ БИНОДА

Катта рокировка — «ФЕСТИВАЛЬ».
Дзюдо даҳоси—«ХИВА».

---

29 июнь кундуз соат 2 да Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ботаника профили бўйича химия технология ва биология бўлимининг бирлашган илмий совети кенгаши (Куйбишев кўчаси, 14 уй)да биология фанлари кандидати илмий даражасини олиш учун

М. Тўлаганов: «Ўрта Осиё зирқдошлари ва уларнинг ўсимликлар қоплашдаги роли» деган темада;

Л. М. Багаева: «Турли хил экологик шароитларда изень айрим формаларининг сув режими» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИЛАР

Диссертациялар билан академия кутубхонаси (А. Тўқаев кўчаси, 1 уй)да танишиш мумкин.

---

15 ШАҲАР КЛИНИК КАСАЛХОНАСИГА

ҳисоб ишчилари, хўжалик ишлари бўйича ҳамширалар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Новомосковская кўчаси, 4 уй.

«УЗГЛАВРАСЖИРМАСЛО»ГА

молия бўйича бош бухгалтер ўринбосари, катта бухгалтер ва катта бухгалтер-ревизор

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент—7, генерал Петров кўчаси, 76 уй.

А. А. Қодировнинг диссертация ёқлаши («Тошкент оқшоми» газетасининг 13 июнь сонига қаралсин)

29 ИЮНГА

шунингдек **С. А. Боруховнинг** диссертация ёқлаши 29 июндан 1 июлга

КЎЧИРИЛАДИ

СССР Алоқа министрлиги
ТОШКЕНТ ЭЛЕКТРОТЕХНИКА АЛОҚА ИНСТИТУТИ
вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари (профессорлар, докторлар, доцентлар, фан кандидатлари): автоматик электр алоқаси, линия алоқаси, радиоэшиттириш ва телевидение, радио узатувчи қурилмалар, линиясиз электр занжирлари ва сигналларни узатиш назарияси;

доцентлар ва катта ўқитувчилар (фан кандидатлари): электр вакуум асбоблари, юқори частотали электрон ва квантли асбоблар, линиясиз электр занжирлари назарияси, фалсафа (ўзбек ва рус тилини биладиган), сиёсий иқтисод, импульс техникаси телеграф ва дискрет информацияни узатиш, электрон машиналари, линияли электр занжирлари назарияси, кўп каналли электр алоқаси;

катта ўқитувчилар (дисциплиналар бўйича): жисмоний тарбия ва спорт, рус тили, алоқа корхоналарини планлаштириш ва ташкил қилиш, техник электродинамика ва антенналар, линиясиз электр занжирлари ва сигналларни узатиш назарияси, радио қабул қилиш қурилмалари, кучайтиргич қурилмалари;

ассистент ва ўқитувчилар (дисциплиналар бўйича): олий математика, физика, рус тили, жисмоний тарбия ва спорт, телеграф ва дискрет информацияни узатиш, радиоэшиттириш ва телевидение, антенналар ва техник электр динамикаси, электр вакуум асбоблари, юқори частотали электрон ва квантли асбоблар, линия алоқаси, линияли электр занжирлари назарияси.

Кафедра мудирлари ва доцентлар турар-жой билан таъминланадилар.

Ҳужжатлар: Тошкент-87 ,Энгельс кўчаси, 108 уйга юборилсин.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

18, 20, 23, 27, 30-июнда

Эркин ВОҲИДОВ.

«ОЛТИН ДЕВОР»

3 пардали комедия

Спектаклда Ўзбекистон ССР халқ артистлари—Ғани АЪЗАМОВ, Амин ТУРДИЕВ, Сайфи ОЛИМОВ, Сабохон КАРИМОВА, Тўғон ШУКУРОВ ва бошқалар қатнашадилар.

Томоша зали спектакль вақтида совуқ ҳаво билан таъминланади, ҳарорат 18—20 даража бўлади.

Спектакллар кеч соат 8 да бошланади.

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА

21, 26-июнда

СОФОКЛЬ

«ШОҲ ЭДИП»

Спектаклда— СССР халқ артистлари Сора ЭШОНТЎРАЕВА, Шукур БУРҲОНОВ ва бошқалар қатнашадилар.

Томоша зали спектакль вақтида совуқ ҳаво билан таъминланади, ҳарорат 18—20 даража бўлади.

Спектакллар кеч соат 8-да бошланади.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ИЧКИ ИШЛАР БОШҚАРМАСИНИНГ ЎТ ЎЧИРИШ БЎЛИМИ

Ўт ўчириш составининг бошлиқларини тайёрловчи 11 ойлик курсга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Курсга Совет армияси хизмати муддатини тамомлаган ўрта маълумотли шахслар қабул қилинади.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Курсга қабул қилинганлар оддий состав вазифасига тайинланади ва бепул ҳарбий кийим-кечак ҳамда ётоқхона билан таъминланади.

Курсни тамомлагандан сўнг «Ички хизмат младший лейтенанти» унвони берилади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Лугин кўчаси, 31 уй.

ЧИРЧИҚ-АВТОБУС-ТАКСОМОТОР ПАРКИГА

I, II класс шофёрлари, шаҳар ва шаҳардан ташқаридаги маршрутларда ишлаш учун **кондукторлар, автослесарлар, мотористлар,** автобус ва енгил машиналарнинг кузовини тузатиш бўйича **слесарлар, токарлар, карбюраторчилар, автоэлектриклар, ёрдамчи ишчилар**

КЕРАК

Тошкент ва Чирчиқ шаҳарларида, Орджоникидзе ва Бўстонлиқ районларида пропискада турувчилар қабул қилинадилар.

Мурожаат учун адрес: Чирчиқ-3.

«ГЛАВТАШКЕНТСТРОЙ» САНОАТ КОРХОНАЛАРИ БОШҚАРМАСИНИНГ ҚУРИЛИШ МАТЕРИАЛЛАРИ ВА ТЕМИР-БЕТОН КОНСТРУКЦИЯЛАРИ СЕРГЕЛИ КОМБИНАТИГА

Бетончилар, арматурачилар, электр монтёрлар, тоғ қазилма бойликлари ускуналарини тузатиш бўйича **слесарлар, электр пайвандчилар**

КЕРАК

Меҳнат ҳақи—ишбай—мукофотли.

Елғиз кишиларга йўлдош шаҳарча Сергелида ётоқхона берилади.

Мурожаат учун адрес: Сергели посёлкаси, Заречная кўчаси, 3-тупик.

ВЕНТИЛЯЦИЯНИ СОЗЛАШ ВА МОНТАЖ ҚИЛИШ БЎЙИЧА «ТАШСТРОМОБОРУДОВАНИЕ» ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН УЧАСТКАСИГА

электр-газ пайвандчилар, слесарлар, темирчилар, монтажчилар

КЕРАК

Меҳнат ҳақи—вақтбай — мукофотли ва ишбай.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, 9 январь кўчаси, 16 уй (1, 4, 15, 18 трамвайларнинг «Пахтакор» стадиони, 12, 13, 69 автобусларнинг «Мутахассислар уйи» бекати).

ТОШКЕНТ «ЮЛДУЗ» ТИКУВЧИЛИК ФИРМАСИГА

катта моличи, катта бухгалтерлар, бухгалтерлар, омборчилар, ҳисобчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент— 106, В. Малясов кўчаси, 2 уй, Телефонлар: 35-21-01, 35-22-01.

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИГА

саҳна ишчилари, қоровуллар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Киров кўчаси, 28 уй

ТОШКЕНТ ЁҒ-МОЙ КОМБИНАТИГА

Бош бухгалтер ўринбосари ва бухгалтерлар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Жарқўрғон кўчаси, 47 уй. Телефон: 91-26-85, қўшимча 3-44.

ТЕЛЕВИЗОР

17 ИЮНЬ

ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси. **18.30** Телевизион янгиликлар. (рус тилида).

Ўзбек тилида: 18.40 «Қувноқ пионер ёзи». **19.10** Телевизион янгиликлар. **19.25** Қирғизистонда санъат байрами.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.05 «Марш» Музикали программа. **21.00** Янгиликлар. **21.05** Ўқувчилар учун. «Қўшиқлар парвози». Музикали программа. **21.30** Иқтисодимизнинг актуал проблемалари. **22.00** «Дўстлар—ўртоқлар ҳақида». Телевизион бадиий фильмнинг 2-серияси. **23.05** П. И. Чайковский номидаги IV Халқаро конкурсида. **23.30** «Вақт» информацион программаси. **24.00** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.00 Болалар учун мультфильм. **18.20** Спорт эшиттириши. **19.00** «Ярим кун». Илмий оммабоп фильм. **19.10** Музикали мазаика. **19.50** Реклама.

Ўзбек тилида: 20.00 «Инсон ва қонун». **20.30** «Қил устида». Бадиий фильмнинг 1-серияси. **21.50** «Ўйларимиз-куйларимиз».

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 20.00 «Тор-мор Фильм-спектаклнинг 2-қисми. **21.05** Телевизион миниатюралар театри. **22.00** Фильм-концерт.

18 ИЮНЬ

ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

18.25 Кўрсатувлар программаси.

Рус тилида: 18.30 Телевизион янгиликлар. **18.45** Болалар учун мультфильм. **18.55** «Иккинчи истеъдод». Бадиий ҳаваскорлар концерти. **19.35** Кўрсатувлар программаси ва реклама.

Ўзбек тилида: 19.45 Ленинизм—давримиз байроғи. **20.00** Телевизион янгиликлар. **20.15** «ЕРКИН ҲАЁТ». Хотин-қизлар учун программа. **21.30** «Халқ хизматида».

МОСКВА КЎРСАТАДИ

22.00 ФУТБОЛ БЎЙИЧА ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ. Ярим финал. Мексикадан олиб кўрсатилади (ёзиб олинган). **23.30** «Вақт» информацион программаси. **24.00** ФУТБОЛ БЎЙИЧА ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ. Ярим финал. Мексикадан олиб кўрсатилади (ёзиб олинган). **0.30** Москва кўрсатувларининг охири.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

МОСКВА КЎРСАТАДИ

13.00 Кўрсатувлар программаси. **13.05** Янгиликлар. **13.15** Рангли телевидение. «Варвара Кирсанова». Телеспектакль. **14.30** Тожикистон халқ чолғу оркестрининг концерти. Душанба шаҳридан олиб кўрсатилади. **15.15** Интервидение. «Санъат оламида». **16.00** Москва кундузги кўрсатувларининг охири.

ДЎСТЛИК ЭКРАНИ

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

18.00 «Олтин олма». Мультфильм. **18.20** Гулчеҳра Сулаймонова шеърлари. **18.40** Маяковский номли театрнинг янги спектакли. **19.00** Янгиликлар. **19.15** «Тожик халқ чолғу оркестри». Музикали кўрсатув.

МОСКВА КЎРСАТАДИ

20.00 Кўрсатувлар программаси. **20.05** Янгиликлар. **20.15** «Объектив». Фотоклуб. **20.45** Реклама. **21.00** Янгиликлар. **21.05** Ўқувчилар учун. «Артек—пионерларнинг пойтахти». **21.30** Рангли телевидение. Болалар учун. «Гупа ва Гопанинг саргузаштлари». Қўғирчоқ фильм.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 22.00 «Қил устида». Бадиий фильмнинг иккинчи серияси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 Иқтисод ва тежамкорлик учун.

Рус тилида: 20.20 «Мюнхен тўрт аср илгари». Ҳужжатли фильм. **21.10** «Икки ҳаёт». Бадиий фильмнинг биринчи серияси.

«Вечерний Ташкент» орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: Тошкент шаҳар, Дзержинский кўчаси, 15-уй. Редакция телефонлари: Коммутатор—33-02 49 дан 33 02-58 гача, редактор ўринбосарлари 33-29-33, 33-29-09, масъул секретарлар—33-27-22 партия, совет ва касаба союз ташкилотлари, шаҳар хўжалиги бўлимлари, 33-29-42, адабиёт, санъат ва маданият бўлимлари—33-29-55, хатлар ва оммавий ишлар—33-27-70, фан ва олий ўқув юртлари, иллюстрация бўлимлари—33-27-37, спорт, транспорт ва қурилиш бўлимлари—33-27-03, ахборот бўлими—33-28-85 эълон бўлими — 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС 64579. НАШР 3029 Р—00727